

**Eusko
Ikaskuntza
100 urte**

**Euskal
dunon
Mendea
1918-2018**

El Siglo Vasco
100 años de
Eusko Ikaskuntza

Le Siècle Basque
100 ans
d'Eusko Ikaskuntza

Lehendakaria • Presidente • Président
Iñaki Dorronsoro

Mendeurrenako Batzorde Antolatzailearen Lehendakaria
Presidente del Comité Organizador del Centenario
Président du Comité Organisateur du Centenaire
Xabier Alkorta

Zuzendaria • Directora • Directrice
Arantza Cuesta

Edizio-arduraduna • Responsable editorial • Responsable éditorial
Juan Aguirre

Edizio-koordinazioa eta dokumentazioa • Coordinación editorial y
documentación • Coordination éditoriale et documentation
José Angel Ormazabal

Eusko Ikaskuntza: Koordinazioa • Coordinación • Coordination
Arantza Cuesta

Idazkaritza teknikoa • Secretaría técnica • Secrétariat technique
Jaione Iurreta

Itzulpenak • Traducciones • Traductions
Bakun, S.L.

Argazkiak • Fotografías • Photographies
Arantza Cuesta, Javier Juanes

Dokumentazioa eta digitalizazioa • Documentación
y digitalización • Documentation et numérisation
Arantza Cuesta, Koro Muro

Diseinu grafikoa • Diseño gráfico • Conception graphique
Estudio Lanzagorta

Maketazioa • Maquetación • Mise en page
Ipar S.L. Arte Grafikoen Tailerra. Donostia

Inprimategia • Impresión • Impression
Michelena Artes Gráficas

Esker onak • Agradecimientos • Remerciements
Arkaitz Almortza, Eva Nieto, Paul Stinus, Hilario Urquía,
Josemari Velez de Mendizabal

Euskaldunon Mendea, 1918-2018 :
Eusko Ikaskuntza 100 urte = El Siglo
Vasco. 100 años de Eusko Ikaskuntza =
Le Siècle Basque. 100 ans d'Eusko
Ikaskuntza. - Donostia : Eusko Ikaskuntza,
2018. - 662 or. : ir. ; 27 cm

Eusko Ikaskuntzak bere esker ona
adierazi nahi die ale honetan parte hartu
duten autore guztiei, eta ohi duen gisa
hauen denen erizpideak errespetatzen
ditu, honek ez duelarik esan nahi bereziki
horiekin bat datorrenik.

Eusko Ikaskuntza – Sociedad de Estudios
Vascos muestra su agradecimiento a los
autores que han colaborado en este
volumen y de acuerdo con su tradición,
respeto todos sus criterios y opiniones,
sin que ello signifique que asuma en
particular cualquiera de ellos.

Eusko Ikaskuntza – Société d'Études
Basque remercie les auteurs qui ont
collaboré à ce volume et, selon sa
tradition, respecte tous leurs critères et
toutes leurs opinions. Cela ne signifie
pas pour autant qu'elle assume l'un
d'entre eux en particulier.

Lan hau Creative Commons Aitortu-
EzKomertziala-LanEratorririkGabe 3.0 bertsoan
lizentziapean dago (CC BY-NC-ND 3.0 ES)

100 **EUSKO
IKASKUNTZA**
Asmoz ta Jakitez

Eusko Ikaskuntza – Sociedad de Estudios Vascos – Société d'Études Basques

1918an Araba, Bizkaia, Gipuzkoa eta Nafarroako Foru Aldundiek sortutako erakundea

Institución fundada en 1918 por las Diputaciones Forales de Álava, Bizkaia, Gipuzkoa y Navarra

Institution fondée en 1918 par les Diputaciones forales d'Alava, Biscaye, Guipúzcoa et Navarre

ISBN: 978-84-8419-288-6

LG: SS-1306-2018

Aurkibidea

Euskaldunon mendea, 1918-2018

Eusko Ikaskuntza 100 urte

Aurkezpena. Presentación. Présentation.

Iñaki Dorronsoro

I

Eusko Ikaskuntza, 1918-2018

Juan I. Aguirre Sorondo

Sarrera

1. Mende baten atarikoak
2. Lehen garaia: 1918-1936
3. Bi kulturak, 1936-1975
4. Bigarren garaia: 1976-2018
5. Eranskinak:

Hiru idatzi mende baterako

Eusko Ikaskuntzaren argitalpenak

Eusko Ikaskuntzaren sarien irabazleak

Eusko Ikaskuntzari buruzko bibliografia

Aitortzak eta sariak

II

Mende bete zientziaren, ekonomiaren, gizartearen eta kulturaren garapenean

Aurkezpena

1. Euskal Unibertsitatea. Itziar Alkorta Idiakez
2. Hego Euskal Herriko Lehenbiziko Estatutua.
Eusko Ikaskuntza, 1931. Gregorio Monreal Zia
3. Argi-ilunak euskarak bizi izan duen menderik emakorrenean.
Rosa Miren Pagola
4. Zientzia Historikoak, 1918-2018. Eusko Ikaskuntzako eta
Historia saileko ekarpenak Zientzia Historikoen esparruan.
Joseba Agirreazkuenaga

5. Mende bete Antropologia, Etnografia eta
Folklore Euskal Herrian (1918-2018).

José Ignacio Homobono Martínez

6. Zuzenbide publikoa eta pribatua Euskal Herrian.
Eusko Ikaskuntzaren ekarpena, 1978-2018.

Gregorio Monreal Zia

7. Arteak eta Letrak:

- Artea eta Ondare Historiko-Artistikoa.

Edorta Kortadi Olano

- Eusko Ikaskuntzaren lana musikaren arloan (1918-1936 eta
1979-2013). Jon Bagües. Itziar Larrinaga

- Literaturaren ikerketa eta zabalkuntza Eusko Ikaskuntzan.
Jon Kortazar

8. Aldatzen ari den mundu aldatua. Ibilbide didaktiko azkarra lau
belaunalditan zehar. Juan José Etxeberria

9. Kultura eta Identitatea. Argitxu Camus Etchecopar

Euskaldunon mendea, 1918-2018

El Siglo Vasco. 100 años de Eusko Ikaskuntza

Euskaldunon mendea, 1918-2018

Le Siècle Basque. 100 ans d'Eusko Ikaskuntza

Aurkibideak. Índices. Sommaires

Lanaren aurkibide orokorra. Índice general de la obra.
Sommaire détaillé

Eduki grafikoak eta kredituak. Contenidos gráficos y créditos.
Contenus graphiques et crédits

Eusko Ikaskuntzaren logoaren
jatorrizko diseinua, arkatzean egina.

Aurkibideak
Índices
Sommaires

Lanaren aurkibide orokorra

Aurkezpena. Iñaki Dorronsoro. Lehendakaria 5

I Eusko Ikaskuntza, 1918-2018

Juan I. Aguirre Sorondo

Sarrera 10

1. Mende baten atarikoak 12

1.1. Aro garaikide berria 14

1.2. Euskal Herria, 1876-1936. Gizartea eraldatzen 16

1.3. Eusko Ikaskuntza sortzeko oinarriak 21

1.4. 1918 26

2. Lehen aldia: 1918-1936. Julian Elorzaren lehendakaritza ... 30

2.1. Bosturteko eratzailera, 1918-1923 32

2.2. Diktaturako interludioa, 1923-1930 38

2.3. Errepublikako urteak, 1931-1936 47

3. Bi kulturak, 1936-1975 56

4. Bigarren aldia: 1976-2018 68

4.1. Anabiositik suspertzera 70

4.2. Jose Miguel de Barandiaranen lehendakaritza,
1978-1991 74

4.3. Gregorio Monrealen lehendakaritza, 1992-1996 82

4.4. Juan Jose Goiriena de Gandariasen lehendakaritza,
1997-2002 88

4.5. Xabier Retegiren lehendakaritza, 2003-2008 93

4.6. Jose María Muñoaren lehendakaritza, 2009-2012 99

4.7. Iñaki Dorronsororen lehendakaritza, 2012- 102

5. Eranskinak 110

Hiru idatzi mende beterako:

1. Eusko Ikaskuntzaren Araudia (1919) 112

2. Eusko Ikaskuntzak 1977ko irailaren 20an egindako
Adierazpena 112

3. Erakunde fundatzaileek 2018ko martxoaren
14an Adierazpen instituzionala
Eusko Ikaskuntzaren mendeurrenaren 113

Eusko Ikaskuntzaren argitalpenak 116

Eusko Ikaskuntzaren sarien irabazleak 118

Eusko Ikaskuntzari buruzko bibliografia 120

Aitortzak eta sariak 123

II Mende bete zientziaren, ekonomiaren, gizartearen eta kulturaren garapenean

Aurkezpena 127

1. Euskal Unibertsitatea. Itziar Alkorta Idiakez 128

Sarrera 130

1. Aurrekari historikoak, XVI-XIX mendeak 131

2. Eusko Ikaskuntza eta Euskal Unibertsitatea 136

3. Unibertsitatearen garapena XX. mendearen azken
herenean 146

4. Amaitu gabeko proiektua eta etorkizuna 149

2. Hego Euskal Herriko lehenbiziko Estatutua.

Eusko Ikaskuntza, 1931. Gregorio Monreal Zia 154

1. Gaiaren egoera. Idoia Estornésen ekarpena bai
EI-SEVi buruzko ezagutzarako bai EI-SEVek Gerra
Zibilaren aurreko etapan autonomiarako egindako
ekarpenei buruzko ezagutzarako 156

2. Aurrekariak: autogobernua EI-SEVeko kongresuetan 157

3. Autonomiaren gaiari buruzko huts egindako
kongresua (1924) 157

4. EI-SEVek autonomia-ekimena berreskuratu. Pertsona
ospetsuen txostena. Hasierako kontsulta eta erantzunak ... 159

5. Bergarako txostena 160

6. Diktaduraren krisia. Autonomia Batzordea handiagotzea,
azpiatzordeak eta jarduteko modua 162

7. Udal-hauteskundeak, II. Errepublikaren aldarrikapena,
eta elkarren kontrako jarrerak, Euskal Herrirako
Erregimen iragankorren gaiaren harira 164

8. El-SEVengana jotzea, behin-behineko Autonomia-erregimenerako proposamenen porrotaren ondoren. Alkateen Mugimenduaren eta Probintzietako Batzorde Kudeatzaileen arteko lehia, autonomia-ekimenaren harira . . .	164
9. Autonomiaren Batzordeak El-SEVen estatutua landu zueneko. Arazo nagusiak: probintzia foralak edo konfederazio nazionala	166
10. El-SEVen estatutuaren azken idazketa, maiatzaren 30ean eta 31n.	168
11. El-SEVen estatutuaren hasierako harrera gizartean eta euskal alderdien aldetik	169
12. El-SEVen estatututik Lizarrako Estatutura. Sartutako zuzenketak	170
13. Geroko aldaketak El-SEVen estatutuan. Probintzietako Batzorde Kudeatzaileek ere zuzenketak aurkeztu	171
14. Eskuina eta ezkerreko hauteskunde orokor konstituziogileetara Lizarrako Estatutuarekin eta Batzordeen Estatutuarekin aurkeztu ziren	172
Erankina. Francoren diktaduraren parentesi luzee. Erbesteko Eusko Jaurlearien apustua, Euskal Herria osorako Kode Zibil baten alde: Jesús de Galíndez "Oinarriak"	172

3. Argi-ilunak euskarak bizi izan duen menderik emankorrean. Rosa Miren Pagola	176
Atarikoak	178
1. Eusko Ikaskuntza sortu zen garaiko egoera	178
1.1. Euskara Europako unibertsitateetan	
1.2. Elkarrekin eta aldizkariak. Lehenengo emaitzak	
1.3. Ekitaldi herrikiak	
1.4. Erabilera juridiko-administratiboaz	
2. Eusko Ikaskuntza: lehenengo epea	181
2.1. Hastapenak	
2.2. 1930era arteko bilakabidea	
2.3. 1936ra arteko ekintzak	
3. Errepresio urteak	190
3.1. Euskara Iparraldean eta munduan: argitalpenak	
3.2. Kongresuak	
3.3. Galdua berreskuratzen	
4. Azkenean ofiziala!	193

5. Eusko Ikaskuntzaren bigarren epea	194
5.1. Kongresuak	
5.2. Argitalpenak	
5.3. Ikastaroak, jardunaldiak, ikerketak, bekak, sariak	
Azkena	196
Erreferentzia bibliografikoak	197

4. Zientzia Historikoak, 1918-2018. Eusko Ikaskuntzako eta Historia saileko ekarpenak Zientzia Historikoen esparruan. Joseba Agirreazkuenaga	202
Sarrera	204
1. Euskal Pizkundearen abiatze (1876-1918): iragana, metakontakizunak eta historia	206
2. Oñatiko Eusko Ikaskuntzen kongresua 1918an: Historia saila	208
3. Historia, historiaurre eta arkeologia arloko ekarpenik nabarmenenak: 1918-1936	209
3.1. Jose Miguel Barandiaran	
3.2. Carmelo Echegaray	
3.3. Bonifacio Echegaray, Eusko Ikaskuntzako historialaria eta beste egitasmoak	
3.4. Euskal Herriko historiaren berrikuntza: Théodore Lefebvre, <i>Les modes de vie dans les Pyrénées Atlantiques orientales</i> (1933)	
4. Eusko Ikaskuntzaren eta historialarien nazioarteratze garaia zailetan, diktadura eta erbestean (1936-1978): Jose Miguel Barandiaran, Philippe Veyrin, Ildefonso Gurrutxaga, Julio Caro Baroja, Jon Bilbao.	211
4.1. Eusko Ikaskuntzaren eragina eta euskal historialariak testuinguru berrietan : Biarritz (1948), Buenos Aires (1950) Baiona (1954), Reno (Nevada) (1967)	
4.2. Eusko Ikaskuntzako historialarien jarraipena Donostian: Real Sociedad Vascongada de Amigos del País. Julio Caro Baroja, <i>Los Vascos</i> (1949)	
5. 1978ko Eusko Ikaskuntzaren berpiztea eta antolaketa Oñatin: "Ikerketa oinarritzat darabilen elkarte", Jose Miguel Barandiaran.	213
6. Eusko Ikaskuntzako Historia-Geografia saileko historialarien ekarpenak: 1979-2012	214

6.1. Historian trebatzeko eta ikerketa zientifikoak eragiteko, premiazko azpiegiturak	
6.2. Euskal sistema historiografikoaren sarea eta antolaketa: Vasconia aldizkaria	
6.3. Eusko Ikaskuntzaren Kongresuak, IX. eta X.ak	
6.4. Ikerketarako programak: tokian tokiko historiak burutzeko jardunaldiak	
6.5. Jardunaldiak eta ikerlarien arteko bilkurak	
6.6. Ikerketarako laguntzak bazkideentzat, bereziki ikerlari gazteentzat ikerketa munduan sartzeko eta ikerketak burutu eta argitaratzeko	
Ondorioak	217
5. Mende bete Antropologia, Etnografia eta Folklore Euskal Herrian (1918-2018).	
José Ignacio Homobono Martínez	220
1. Aurkezpena	222
2. Antropologiaren, Etnografiaren eta Folklorearen hastapenak Eusko Ikaskuntzaren lehen aroan	222
3. Euskal eskola etnografiko-folklorikoa	224
3.1. Jose Miguel Barandiaran eta Etniker taldeak	
3.2. Etnografo eta folklorista autonomoak	
3.3. Folklorearen Eusko Ikaskuntzaren bigarren aroan	
4. Etnohistoria	229
4.1. Julio Caro Baroja	
4.2. Jose M ^a Jimeno Jurío	
5. Antropologia: Euskal Herria igorle eta hartzaile	230
5.1. Anglosaxoien ekarpena	
5.2. Antropologia Soziokulturala	
5.3. Gizarte Antropologia unibertsitateetan	
6. Eusko Ikaskuntzako Antropologia-Etnografia saila	235
6.1. Etnografia	
6.2. Antropologia Fisikoa	
6.3. Antropologia Soziokulturala	
Bibliografia eta estekak	241
6. Zuzenbide publikoa eta pribatua Euskal Herrian Eusko Ikaskuntzaren ekarpena, 1978-2018.	
Gregorio Monreal Zia	244
1. Ziklo historiko berria, Euskal Herriko autogobernuaren gaian EI-SEVek izandako eginkizunari dagokionez	246
2. EI-SEVen argitalpenak zuzenbidearekin eta autogobernuarekin lotutako gaietan	247
3. Zuzenbide historikoa	248
4. Euskal Herriaren barne-instituzionalizazioaz	248
4.1. Udalerria	
4.2. Nafarroaren, Euskal Autonomia Erkidegoaren eta Iparraldearen arteko harremanak	
4.3. Euskal Herriko autonomia-erkidegoen proiektzioa Estatuan: egitate bereizgarriak	
4.4. Erabakitze eskubideari buruzko Kataluniako iritzia Euskal Herrira heldu da	
5. Ekonomia Itunaren eta Hitzarmen Ekonomikoaren aplikazioari buruzko mende-amaierako balantzea	250
5.1. Ekonomia Itunaren eta Hitzarmen Ekonomikoaren sormen fiskala	
5.2. Estatuarekiko zerga-harremanen egituraketa	
5.3. Sistema hitzartua eta Europar Batasuna	
6. Euskal Herriko zuzenbide zibilarren erronka berriak	252
6.1. Bertako ohitura juridikoa aztertzea eta gordetzea	
6.2. Zuzenbide zibil propioaren ezaugarriak eta europar erronka	
7. Euskal konbergentzia, nazio liberal eta plurala, eta post-subiranotasuna	254
8. Bide egoki baten bila, Euskal Herriko autogobernuaren sakontzeko	256
9. Euskal Herriaren proiektzio europarra	258
9.1. EI-SEV europar erkidegoetan sartzearen aurrean. Eskualdeak sendotzea, Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutuna, eta Eusko Ikaskuntzaren proiektua europar federazio baten konstituzioa egiteko	
9.2. Lurralde-autonomiako europar ereduak	
9.3. Estatu matritzetik emantzipatzen diren eskualde-nazioek Europar Batasunean izan behar duten lekua	
10. Euskara eta Zuzenbidea EI-SEVen	262
10.1. Euskal Autonomia Erkidegoko eta Nafarroako hizkuntza-araubidea aztertze eta ezagutzera emateko interesa	
10.2. <i>Eleria, Euskal Herriko Legelarien Aldizkaria</i>	

7. Arteak eta Letrak:

Artea eta Ondare Historiko-Artistikoa.

Edorta Kortadi Olano	270
Hasierako urteak	270
Urte dramatikoak	271
Eratze urteak	272
Balorazio-laburpena	276
Bibliografia	277

Eusko Ikaskuntzaren lana musikaren arloan (1918-1936 eta 1979-2013). Jon Bagüés. Itziar Larrinaga

1. 1918 eta 1936 bitartean	278
2. 1979 eta 2013 bitartean	280
2.1. Berreraketa	
2.2. Lehentasunezko lan-ildoak	
2.3. Argitalpenak	
2.4. Mintegiak, jardunaldiak eta kongresuak	
Amaitzeko	284

Literaturaren ikerketa eta zabalkuntza Eusko Ikaskuntza.

Jon Kortazar	286
Instituzioak sistema literarioan	286
Eusko Ikaskuntza eta literaturaren gaineko ikerkuntza.	
Lehen aroa	287
Literatura eta gizartea. Eusko Ikaskuntzaren bigarren aroa ..	288
Ondorioa	291
Bibliografia	291

8. Aldatzen ari den mundu aldatua. Ibilbide didaktiko azkarra lau belaunalditan zehar. Juan José Etxeberria

Bibliografia	310
--------------------	-----

9. Kultura eta Identitatea. Argitxu Camus Etchecopar

Sarrera	314
Identitatea	315
Kultura	319
Ondorioa	321
Bibliografia	322

Aurkibideak

Lanaren aurkibide orokorra	642
Eduki grafikoak eta kredituak	654

Índice general de la obra

Presentación. Iñaki Dorronsoro. Presidente 6

I Eusko Ikaskuntza, 1918-2018

Juan I. Aguirre Sorondo

Introducción 328

1. Prolegómenos a un siglo 329

1.1. La nueva edad contemporánea 329

1.2. Vasconia, 1876-1936. Una sociedad en transformación .. 330

1.3. Bases para el nacimiento de Eusko Ikaskuntza 332

1.4. 1918 334

2. Primer periodo: 1918-1936. Presidencia de Julián Elorza .. 336

2.1. Lustró constituyente, 1918-1923 336

2.2. Interludio dictatorial, 1923-1930 339

2.3. Los años republicanos, 1931-1936 342

3. Las dos culturas, 1936-1975 346

4. Segundo periodo: 1976-2018 350

4.1. De la anabiosis a la revitalización 350

4.2. Presidencia de José Miguel de Barandiaran,
1978-1991 352

4.3. Presidencia de Gregorio Monreal, 1992-1996 355

4.4. Presidencia de Juan José Goiriena de Gandarias,
1997-2002 358

4.5. Presidencia de Xabier Retegui, 2003-2008 360

4.6. Presidencia de José María Muñoa, 2009-2012 363

4.7. Presidencia de Iñaki Dorronsoro, 2012- 364

5. Apéndices 368

Tres textos para cien años: 368

1. Reglamento de Eusko Ikaskuntza (1919) 368

2. Declaración de la Sociedad de Estudios Vascos
(20 de septiembre de 1977) 369

3. Declaración institucional de las entidades fundadoras
ante el centenario de Eusko Ikaskuntza-Sociedad
de Estudios Vascos (14 de marzo de 2018) 369

Publicaciones de Eusko Ikaskuntza 370

Palmarés de Premios de Eusko Ikaskuntza 370

Bibliografía sobre Eusko Ikaskuntza 370

Reconocimientos y premios 371

II Un siglo de desarrollo científico, económico, social y cultural

Presentación 372

1. La Universidad Vasca. Itziar Alkorta Idiakez 373

Introducción 373

1. Antecedentes históricos, siglos XVI-XIX 373

2. Eusko Ikaskuntza y la Universidad Vasca 376

3. El desarrollo universitario vasco
del último tercio del siglo XX 382

4. Un futuro para un proyecto inconcluso 384

2. El primer Estatuto Vasco o Vasco-Navarro.

Eusko Ikaskuntza, 1931. Gregorio Monreal Zia 387

1. Estado de la cuestión. La aportación de Idoia Estornés
al conocimiento de EI-SEV y de su contribución a la
autonomía en la etapa anterior a la Guerra civil 387

2. Antecedentes: el autogobierno
en los Congresos de la SEV 388

3. El fallido Congreso de Autonomía en 1924 388

4. La SEV recupera la iniciativa autonómica. El informe de
las personalidades. La consulta inicial y las respuestas 389

5. El informe de Bergara 390

6. Crisis de la Dictadura. Ampliación de la Comisión de
Autonomía, las Subcomisiones y el modo de operar 391

7. Las elecciones municipales, proclamación de la
II República y posturas enfrentadas con motivo de
la cuestión del Régimen transitorio para Vasconia 392

8. Tras el fracaso de las propuestas del Régimen provisional de autonomía, el recurso a EI-SEV. El problema de la rivalidad entre el Movimiento de Alcaldes y las Gestoras Provinciales en cuanto a la iniciativa autonómica	392
9. La Comisión de Autonomía elabora el Estatuto de la SEV. Problemas principales: provincias forales o confederación nacional	393
10. La redacción final del Estatuto de la SEV los días 30 y 31 de mayo	394
11. La primera recepción del Estatuto de la SEV en la sociedad y por los partidos vascos	395
12. Del Estatuto de la SEV al Estatuto de Estella. Las enmiendas introducidas	395
13. Cambios posteriores en el Estatuto de la SEV. Las Gestoras Provinciales también enmiendan	396
14. Derecha e izquierda acuden a las elecciones generales constituyentes con el Estatuto de Estella y el de las Gestoras	397
Apéndice. El largo paréntesis de la Dictadura de Franco. La apuesta del Gobierno Vasco en el exilio por un Código civil para toda Vasconia: las Bases de Jesús de Galíndez	397

3. Luces y sombras en el siglo más fecundo de la historia

del euskera. Rosa Miren Pagola	399
Introducción	399
1. Situación del euskera a la creación de Eusko Ikaskuntza	399
1.1. El euskera en las universidades europeas	
1.2. Sociedades y publicaciones periódicas. Primeros testimonios.	
1.3. Actividades populares	
1.4. Uso jurídico-administrativo	
2. Eusko Ikaskuntza: primera etapa	401
2.1. Los inicios	
2.2. Evolución hasta 1930	
2.3. Actividades desarrolladas hasta 1936	
3. Los años de represión	408
3.1. El euskera en Iparralde y en el mundo: publicaciones	
3.2. Congresos	
3.3. Tiempo de recuperación	
4. Oficial, ¡por fin!	410

5. Segunda etapa de Eusko Ikaskuntza	410
5.1. Congresos	
5.2. Publicaciones	
5.3. Cursos, jornadas, investigaciones, becas, premios	
Reflexión final	412
Referencias bibliográficas	412

4. Ciencias Históricas, 1918-2018. Aportación de Eusko Ikaskuntza y de su sección al ámbito de la Historia.

Joseba Agirreazkuenaga	415
Introducción	415
1. El Renacimiento Vasco (1876-1918): el pasado, los metarrelatos y la historia	416
2. El Congreso de Estudios Vascos de Oñati, en 1918: sección de Historia	418
3. Las aportaciones más significativas de las áreas de Historia, Prehistoria y Arqueología: 1918-1936	419
3.1. José Miguel Barandiaran	
3.2. Carmelo Echeagaray	
3.3. Bonifacio Echeagaray, el Congreso de Historia y otras iniciativas	
3.4. Una innovación en la historia vasca: Théodore Lefebvre, <i>Les modes de vie dans les Pyrénées Atlantiques orientales</i> (1933)	
4. Continuidad, difusión e internacionalización de los historiadores de Eusko Ikaskuntza durante el difícil período de la dictadura y el exilio (1936-1978): José Miguel Barandiaran, Philippe Veyrin, Ildefonso Gurrutxaga, Julio Caro Baroja, Jon Bilbao	420
4.1. Actividades internacionales de Eusko Ikaskuntza y de historiadores vascos: VII Congreso de Biarritz (1948), VIII de Baiona (1954). Instituto Americano de Estudios Vascos de Buenos Aires (1950). Basque Studies Program de Reno, Nevada (1967)	
4.2. La continuidad de los historiadores de Eusko Ikaskuntza en Donostia: Real Sociedad Vascongada de Amigos del País. Julio Caro, <i>Los Vascos</i> (1949)	
5. La revitalización de Eusko Ikaskuntza-Sociedad de Estudios Vascos en 1978: "Una Sociedad que tenga como base la investigación", José Miguel Barandiaran	422

<p>6. Las aportaciones de los historiadores de la sección de Historia-Geografía de Eusko Ikaskuntza: 1979-2012 422</p> <p>6.1. La creación de infraestructuras historiográficas para el fomento de las investigaciones históricas</p> <p>6.2. Un sistema historiográfico vasco: la revista <i>Vasconia</i></p> <p>6.3. Los Congresos de Estudios Vascos, IX y X</p> <p>6.4. Programas de investigación: Jornadas de Historia Local</p> <p>6.5. Jornadas y reuniones de investigadores</p> <p>6.6. Ayudas a la investigación como estímulo especialmente dirigido a los socios jóvenes</p> <p>Conclusiones 424</p> <p>5. Un siglo de Antropología, Etnografía y Folklore en Euskal Herria (1918-2018). José Ignacio Homobono Martínez 426</p> <p>1. Presentación 426</p> <p>2. Las incipientes Antropología, Etnografía y Folklore en el primer periodo de Eusko Ikaskuntza 426</p> <p>3. La escuela etnográfico-folclórica vasca 427</p> <p>3.1. José Miguel de Barandiaran y los grupos Etniker</p> <p>3.2. Etnógrafos y/o folcloristas más autónomos</p> <p>3.3. El Folklore en la segunda etapa de Eusko Ikaskuntza</p> <p>4. La Etnohistoria 430</p> <p>4.1. Julio Caro Baroja</p> <p>4.2. José Mª Jimeno Jurío</p> <p>5. La Antropología en y sobre Euskal Herria 431</p> <p>5.1. La aportación anglosajona</p> <p>5.2. La Antropología Sociocultural</p> <p>5.3. La Antropología Social en las universidades</p> <p>6. La sección de Antropología-Etnografía de Eusko Ikaskuntza 433</p> <p>6.1. Etnografía</p> <p>6.2. Antropología Física</p> <p>6.3. Antropología Sociocultural</p> <p>Bibliografía y enlaces 436</p> <p>6. Derecho público y privado en Vasconia. Aportación de la Sociedad de Estudios Vascos, 1978-2018. Gregorio Monreal Zia 438</p> <p>1. Nuevo ciclo histórico en relación con el papel de EI-SEV en materia de autogobierno de Vasconia 438</p>	<p>2. Las publicaciones de EI-SEV relacionadas con el Derecho y el autogobierno 438</p> <p>3. El Derecho histórico 439</p> <p>4. Sobre la institucionalización interna de Vasconia 439</p> <p>4.1. Municipio</p> <p>4.2. Relaciones entre Navarra, la Comunidad Autónoma Vasca y el País Vasco de Francia</p> <p>4.3. La proyección en el Estado de las Comunidades Autónomas de Vasconia: los hechos diferenciales.</p> <p>4.4. Llega a Vasconia la onda catalana del derecho a decidir</p> <p>5. Balance finisecular de la aplicación del Concerto y del Convenio económicos 441</p> <p>5.1. La creatividad fiscal del Concerto y del Convenio Económicos</p> <p>5.2. La articulación de las relaciones tributarias con el Estado</p> <p>5.3. El sistema concertado y la Unión Europea</p> <p>6. Los nuevos retos del Derecho civil de Vasconia 442</p> <p>6.1. Estudiar y preservar la costumbre jurídica autóctona</p> <p>6.2. La caracterización del Derecho civil propio y el reto europeo</p> <p>7. Convergencia vasca, nación liberal y plural, y postsoberanía 443</p> <p>8. En busca de una vía apropiada para profundizar en el autogobierno de Vasconia. 444</p> <p>9. La proyección europea de Vasconia 445</p> <p>9.1. EI-SEV ante la entrada en las Comunidades europeas. Fortalecimiento de las Regiones, Carta Europea de Derechos Fundamentales y proyecto de una Constitución para una Federación Europea de la Sociedad de Estudios Vascos</p> <p>9.2. Modelos europeos de autonomía territorial</p> <p>9.3. Sobre el lugar que deben ocupar en la Unión Europea las regiones-naciones que se emancipan del Estado matriz</p> <p>10. Lengua vasca y Derecho en EI-SEV 448</p> <p>10.1. El interés por estudiar y dar a conocer el régimen lingüístico de la Comunidad Autónoma Vasca y de Navarra</p> <p>10.2. <i>Eleria, Euskal Herriko Legelarien Aldizkaria</i></p>
--	--

7. Artes y Letras:

Arte y Patrimonio Histórico-Artístico.

Edorta Kortadi Olano	450
Los años precursores	450
Los años dramáticos	451
Los años nucleares	451
Recapitulación valorativa	454
Bibliografía	455

Acción musical de Eusko Ikaskuntza (1918-1936 y

1979-2013). Jon Bagües. Itziar Larrinaga	455
1. Entre 1918 y 1936	455
2. Entre 1979 y 2013	456
2.1. La reconstitución	
2.2. Líneas prioritarias de acción	
2.3. Las publicaciones	
2.4. Seminarios, jornadas y congresos	
A modo de cierre	458

Investigación y difusión de la literatura en Eusko

Ikaskuntza. Jon Kortazar	459
Las instituciones en los sistemas literarios	460
Eusko Ikaskuntza y la investigación sobre literatura.	
Primera época	460
Literatura y sociedad. La segunda etapa de	
Eusko Ikaskuntza	461
Conclusión	462
Bibliografía	462

8. Un mundo cambiado y en cambio. Un veloz recorrido didáctico de la mano de cuatro generaciones.

Juan José Etxeberria	463
----------------------------	-----

Bibliografía	472
--------------------	-----

9. Cultura e identidad. Argitxu Camus Etxecopar

Introducción	474
--------------------	-----

Identidad	475
-----------------	-----

Cultura	477
---------------	-----

Conclusión	478
------------------	-----

Bibliografía	479
--------------------	-----

Índices

Índice general de la obra	646
---------------------------------	-----

Contenidos gráficos y créditos	654
--------------------------------------	-----

Sommaire détaillé

Présentation. Iñaki Dorronsoro. Président 7

I Eusko Ikaskuntza, 1918-2018

Juan I. Aguirre Sorondo

Introduction 484

1. Prolégomènes pour un siècle 485

1.1. La nouvelle époque contemporaine 485

1.2. Le Pays Basque, 1876-1936. Une société en mutation ... 486

1.3. Bases de la naissance d'Eusko Ikaskuntza 489

1.4. 1918 490

2. Première période : 1918-1936. Présidence de Julián Elorza 492

2.1. Lustre constituant, 1918-1923 492

2.2. Interlude dictatorial, 1923-1930 495

2.3. Les années républicaines, 1931-1936 498

3. Les deux cultures, 1936-1975 503

4. Seconde période : 1976-2018 507

4.1. De l'anabiose à la revitalisation 507

4.2. Présidence de José Miguel de Barandiaran, 1978-1991 509

4.3. Présidence de Gregorio Monreal, 1992-1996 512

4.4. Présidence de Juan José Goiriena de Gandarias, 1997-2002 515

4.5. Présidence de Xabier Retegui, 2003-2008 517

4.6. Présidence de José María Muñoz, 2009-2012 520

4.7. Présidence d'Iñaki Dorronsoro, 2012- 522

5. Appendices 526

Trois textes pour cent ans : 526

1. Règlement d'Eusko Ikaskuntza (1919) 526

2. Déclaration de la Société d'Études Basques (20 septembre 1977) 526

3. Déclaration institutionnelle des organismes fondateurs à l'occasion du centenaire d'Eusko Ikaskuntza-Société d'Études Basques (14 mars 2018) 527

Publications d'Eusko Ikaskuntza 528

Palmarès des Prix d'Eusko Ikaskuntza 528

Bibliographie sur Eusko Ikaskuntza 528

Prix et récompenses 529

II Un siècle de développement scientifique, économique, social et culturel

Présentation 530

1. L'Université Basque. Itziar Alkorta Idiakez 531

Introduction 531

1. Antécédents historiques, XVIe-XIXe siècles 531

2. Eusko Ikaskuntza et l'Université Basque 534

3. Le développement universitaire basque dans le dernier tiers du XXe siècle 540

4. Un avenir pour un projet inachevé 542

2. Le premier Statut Basque ou Basque-Navarrais. Eusko Ikaskuntza, 1931. Gregorio Monreal Zia 546

1. État de la question. La contribution d'Idoia Estornés à la connaissance d'El-SEV et de sa contribution à l'autonomie lors de l'étape avant la Guerre Civile 546

2. Antécédents : l'autonomie dans les Congrès de El-SEV ... 546

3. Le Congrès d'Autonomie manqué en 1924 546

4. La SEV récupère l'initiative autonome. Le rapport des personnalités. La consultation initiale et les réponses 547

5. Le rapport de Bergara 548

6. Crise de la Dictature. Extension de la Commission d'Autonomie, les Sous-commissions et le mode opératoire 549

7. Les élections municipales, proclamation de la II République et points de vue divergents en raison de la question du Régime transitoire pour la Vasconie 550

8. Après l'échec des propositions du Régime provisoire d'autonomie, le recours à l'El-SEV. Le problème de la rivalité entre le Mouvement des Maires et les Commissions Gestionnaires Provinciales quant à l'initiative autonome . . .	551
9. La Commission d'Autonomie rédige le Statut de la SEV. Problèmes principaux : provinces sous le régime de for ou confédération nationale	552
10. La rédaction finale du Statut de la SEV les 30 et 31 mai . . .	553
11. La première réception du Statut de la SEV dans la société et par les partis basques	553
12. Du Statut de la SEV au Statut d'Estella. Les amendements introduits	554
13. Modifications postérieures dans le Statut de la SEV. Les Commissions Gestionnaires Provinciales réalisent également des amendements	555
14. Droite et gauche participent aux élections générales constituantes avec le Statut d'Estella et celui des Commissions Gestionnaires	555
Annexe. La longue parenthèse de la Dictature de Franco. Le pari du Gouvernement Basque exilé pour un Code civil pour toute la Vasconie : les Bases de Jesús de Galíndez	556

3. Ombres et lumières sur le siècle le plus fécond de l'histoire de la langue basque. Rosa Miren Pagola 558

Introduction	558
1. Situation de la langue basque à la création d'Eusko Ikaskuntza	558
1.1. La langue basque dans les universités européennes	
1.2. Sociétés et publications périodiques. Premiers témoignages	
1.3. Activités populaires	
1.4. Usage juridique et administratif	
2. Eusko Ikaskuntza : première étape	560
2.1. Les débuts	
2.2. Évolution jusqu'à 1930	
2.3. Activités développées jusqu'en 1936	
3. Les années de répression	566
3.1. La langue basque à Iparralde et dans le monde : publications	
3.2. Congrès	
3.3. Temps de récupération	

4. Officielle enfin !	569
5. Seconde étape d'Eusko Ikaskuntza	569
5.1. Congrès	
5.2. Publications	
5.3. Cours, journées, recherches, bourses, prix	
Réflexion finale	571
Références bibliographiques	571

4. Sciences Historiques, 1918-2018. Contribution d'Eusko Ikaskuntza et de sa section au domaine de l'Histoire.

Joseba Agirreazkuenaga	574
Introduction	574
1. La Renaissance basque (1876-1918) : le passé, les métarécits et l'histoire	575
2. Le Congrès d'Études Basques d'Oñati, en 1918 : section d'Histoire	577
3. Les apports les plus significatifs dans les domaines de l'Histoire, de la Préhistoire et l'Archéologie : 1918-1936 . . .	578
3.1. José Miguel Barandiaran	
3.2. Carmelo Echeagaray	
3.3. Bonifacio Echeagaray, le Congrès d'Histoire et autres initiatives	
3.4. Une innovation dans l'histoire basque : Théodore Lefebvre, <i>Les modes de vie dans les Pyrénées-Atlantiques orientales</i> (1933)	
4. Poursuite, diffusion et internationalisation des historiens d'Eusko Ikaskuntza pendant la période délicate de la dictature et de l'exile (1936-1978) : José Miguel Barandiaran, Philippe Veyrin, Ildelfonso Gurrutxaga, Julio Caro Baroja, Jon Bilbao	579
4.1. Activités internationales d'Eusko Ikaskuntza et des historiens basques : VII Congrès de Biarritz (1948), VIII de Bayonne (1954). Institut Américain d'Études Basques de Buenos Aires (1950). Basque Studies Program de Reno, Nevada (1967)	
4.2. La continuité des historiens d'Eusko Ikaskuntza à Saint-Sébastien : Real Sociedad Vascongada de Amigos del País. Julio Caro, <i>Los Vascos</i> (1949)	
5. La revitalisation d'Eusko Ikaskuntza-Société d'Études Basques de 1978 : « Une société qui a pour base la recherche », José Miguel Barandiaran	581

6. Les apports des historiens de la section Histoire- Géographie d'Eusko Ikaskuntza : 1979-2012	581
6.1. La création d'infrastructures historiographiques pour l'encouragement des recherches historiques	
6.2. Un système historiographique basque : la revue <i>Vasconia</i>	
6.3. Les Congrès d'Études Basques, IX et X	
6.4. Programmes de recherche : Journées d'Histoire Locale	
6.5. Journées et réunions de chercheurs	
6.6. Aides à la recherche comme encouragement dirigé tout particulièrement aux jeunes associés	
Conclusions	583
5. Un siècle d'Anthropologie, d'Ethnographie et de Folklore au Pays Basque (1918-2018).	
José Ignacio Homobono Martínez	585
1. Présentation	585
2. L'Anthropologie, l'Ethnographie et le Folklore naissants dans la première période d'Eusko Ikaskuntza	585
3. L'école ethnographique et folklorique basque	586
3.1. José Miguel de Barandiaran et les groupes Etniker	
3.2. Ethnographes et/ou folkloristes plus autonomes	
3.3. Le Folklore dans la seconde étape d'Eusko Ikaskuntza	
4. L'Ethnohistoire	589
4.1. Julio Caro Baroja	
4.2. José M ^a Jimeno Jurío	
5. L'Anthropologie dans et sur le Pays Basque	590
5.1. La contribution anglo-saxonne	
5.2. L'Anthropologie Socioculturelle	
5.3. L'Anthropologie Sociale dans les universités	
6. La section d'Anthropologie-Ethnographie d'Eusko Ikaskuntza	593
6.1. Ethnographie	
6.2. Anthropologie Physique	
6.3. Anthropologie Socioculturelle	
Bibliographie et liens	596
6. Droit public et privé en Vasconie. Contribution de la Société d'Études Basques, 1978-2018.	
Gregorio Monreal Zia	597
1. Nouveau cycle historique en relation avec le rôle de l'EI-SEV en matière d'autogouvernement de la Vasconie . . .	597
2. Les publications de l'EI-SEV en relation avec le Droit et l'autogouvernement	598
3. Le Droit historique	598
4. À propos de l'institutionnalisation interne de la Vasconie . . .	599
4.1. Municipalité	
4.2. Relations entre la Navarre, la Communauté Autonome Basque et le Pays Basque français	
4.3. La projection dans l'État des Communautés Autonomes de la Vasconie : les faits qui marquent la différence.	
4.4. La vague catalane du droit à décider arrive en Vasconie	
5. Bilan finisécularaire de l'application de l'Accord et de la Convention économiques	600
5.1. La créativité fiscale de l'Accord et de la Convention économiques	
5.2. La structuration des relations fiscales avec l'État	
5.3. Le système concerté et l'Union Européenne	
6. Les nouveaux défis du Droit civil de Vasconie	601
6.1. Étudier et préserver la coutume juridique autochtone	
6.2. La caractérisation du Droit civil propre et le défi européen	
7. Convergence basque, nation libérale et plurielle, et post-souveraineté	602
8. À la recherche d'une voie appropriée pour approfondir dans l'autogouvernement de la Vasconie.	603
9. La projection européenne de la Vasconie	604
9.1. EI-SEV face à l'entrée dans les Communautés européennes. Renforcement des Régions, Charte Européenne de Droits Fondamentaux et projet d'une Constitution pour une Fédération Européenne de la Société d'Études Basques	
9.2. Modèles européens d'autonomie territoriale	
9.3. À propos de la place que doivent occuper dans l'Union Européenne les régions–nations qui se sont émancipées de l'État mère	
10. Langue basque et Droit dans l'EI-SEV	607
10.1. L'intérêt pour étudier et faire découvrir le régime linguistique de la Communauté Autonome Basque et de Navarre	
10.2. <i>Eleria, Euskal Herriko Legelarien Aldizkaria</i>	

7. Des Arts et des Lettres :

Art et Patrimoine Historico-Artistique.

Edorta Kortadi Olano	610
Les années pionnières	610
Les années dramatiques	611
Les années nucléaires	611
Récapitulation évaluative	614
Bibliographie	614

L'action musicale d'Eusko Ikaskuntza (1918-1936 et

1979-2013). Jon Bagüés. Itziar Larrinaga	614
1. Entre 1918 et 1936	614
2. Entre 1979 et 2013	615
2.1. La reconstitution	
2.2. Lignes prioritaires d'action	
2.3. Les publications	
2.4. Séminaires, journées et congrès	
Le mot de la fin	618

Recherche et diffusion de la littérature au sein

d'Eusko Ikaskuntza. Jon Kortazar	619
Les institutions dans les systèmes littéraires	619
Eusko Ikaskuntza et la recherche sur la littérature.	
Première époque	620
Littérature et société. La seconde étape	
d'Eusko Ikaskuntza	620
Conclusion	622
Bibliographie	622

8. Un monde évolué et en évolution. Un rapide tour d'horizon pédagogique sur quatre générations.

Juan José Etxebarria	622
Bibliographie	632

9. Culture e identité. Argitxu Camus Etchecopar

Introduction	633
Identité	634
Culture	637
Conclusion	638
Bibliographie	639

Sommaires

Sommaire détaillé	650
Contenus graphiques et crédits	654

Eduki grafikoak eta kredituak
Contenidos gráficos y créditos
Contenus graphiques et crédits

Parentesi artean adierazi ditugu material grafikoa eta dokumentala eman dituzten artxiboak, funtsak, liburutegiak eta editorialak; horiei guztiei, eskerrak eman nahi dizkiegu. Agertzen diren gainerako materialak Eusko Ikaskuntzaren artxibokoak dira.

Laburdurak:
Kartela: Kart.
Argazkia: Argz.

Entre paréntesis se indican los archivos, fondos, bibliotecas y editoriales que han aportado material gráfico y documental, a los que hacemos constar nuestro agradecimiento. Las restantes imágenes reproducidas pertenecen al archivo de Eusko Ikaskuntza.

Abreviaturas:
Cartel: Kart.
Foto: Argz.

Entre parenthèses sont indiqués les archives, fonds, bibliothèques et éditeurs qui ont apporté du matériel graphique et documentaire, et que nous remercions vivement. Pour le reste, toutes les images reproduites appartient aux archives d'Eusko Ikaskuntza.

Abréviations:
Affiche: Kart.
Photo: Argz.

4

Eusko Ikaskuntzaren logoaren jatorrizko diseinua, arkatzean egina.

Diseño original, a lápiz, del emblema de Eusko Ikaskuntza.

Conception originale, au crayon, de l'emblème d'Eusko Ikaskuntza.

(*Apraiz fondoa; EI-SEV*)

15

Société des Sciences, Lettres et Arts de Bayonne. "L'étude fait l'avenir".

16

Oñatiko Unibertsitateko eraikin errenazentista.

Edificio renacentista de la Universidad de Oñate.

Bâtiment Renaissance de l'Université d'Oñate.

1898-1899 ikasturteko programa.

Programa del curso 1898-99.

Programme de l'année scolaire 1898-99.

(*Koldo Mitxelena Kulturunea; Biblioteca de Navarra / Nafarroako Liburutegia*)

17

Mina de La Unión, Luchana. Orconera Iron Ore.

(Argz.: Hauser y Menet, 1894. Bizkaiko Foru Aldundia-Foru Artxiboa/Diputación Foral de Bizkaia-Archivo Foral)

18

"Ilbarritz. Biarritz. Au Pays Basque". Henri Dormoy, 1930.

(Euskal Herriko Kartelak: Askatasunaren irudiak. Tafalla: Txalaparta, [1997])

19

Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Diputazioen bilera; hortik atera zen Gobernuarentzako Mezua (1917-VII-17).

Reunión de las Diputaciones de Álava, Bizkaia y Gipuzkoa de la que salió el Mensaje al Gobierno (17-VII-1917).

Réunion des Députations de l'Álava, Biscaye et Guipuzcoa dont est issu le Message au Gouvernement (17-VII-1917).

20

Humboldt-Universität zu Berlin. Paul Otto, 1883.

(Argz.: Eva Nieto)

Nafarroako Euskal Elkargoaren estatutuak eta domina (Juan Iturralde Suit), 1878.

Estatutos y medalla (Juan Iturralde y Suit) de la Asociación Éuskara de Navarra (1878).

Statuts et médaille (Juan Iturralde y Suit) de l'Association Éuskara de Navarre (1878).

(*Nafarroako Errege Artxibo Nagusia / Archivo Real y General de Navarra*)

21

Antoine d'Abbadie

(© Abbadia-Académie des Sciences)

"Zazpiak Bat" leloaren lehen adierazpen grafikoa: Donibane Lohizuneko 1892ko Euskal Jaietako kartela.

Primera representación gráfica del "Zazpiak Bat": cartel anunciador de las Fiestas Vascas de San Juan de Luz de 1892.

Première représentation graphique du « Zazpiak Bat » : affiche des Fêtes basques de Saint Jean de Luz de 1892.

Kart.: Jules Mesnard (*Bilboko Arte Ederren Museoa / Museo de Bellas Artes de Bilbao*. Euskal Herriko Kartelak: Askatasunaren irudiak, cit.)

(*Euskal-Festak Zestua-n 1898: oroimengarria uri ontako bilguma bereziaren erabakiz argitaratua = Juegos florales euskaros en Cestona 1898. Donostia: Victoriano Iraola, [ca. 1898]*)

22

Julio de Urquijo Ibarraren erretratu; Eusko Ikaskuntzen Nazioarteko Aldizkaria (RIEV) sortu zuena.

Retrato de Julio de Urquijo e Ybarra, fundador de la Revista Internacional de Estudios Vascos.

Portrait de Julio de Urquijo e Ybarra, fondateur de la Revue Internationale des Études Basques.

(*Thyra Ekwall de Ullmann (Gipuzkoako Foru Aldundia / Diputación Foral de Gipuzkoa)*)

23

Euskalerrriaren Alde, 1906.

Euskalerrriaren Alde-Revista de Cultura Vasca, 1906.

Euskalerrriaren Alde, 1906.

(*Donostia Kultura. Liburutegi Nagusia / Biblioteca Central*)

Donostiako Museo Historiko, Artistiko eta Arkeologikoaren barnea, haren lehen kokalekuan (1902). Geroago, domingotarren San Telmo komentura lekualdatu zuten, eta leku horretatik datorkio oraingo izena.

Interior del Museo Histórico, Artístico y Arqueológico de San Sebastián en su primer emplazamiento (1902). Posteriormente se trasladaría al convento dominico de San Telmo del que tomó su definitiva denominación.

Intérieur du Musée historique, artistique et archéologique de Saint Sébastien à son premier emplacement (1902). Ultérieurement, il sera déplacé au couvent dominicain de San Telmo dont il prit son nom définitif.

(Argz. Leopoldo Ducloux. © San Telmo Museoa)

25

Agintarien dantza Eusko Ikaskuntzaren I. Kongresuan.

Baile de autoridades durante el I Congreso de Estudios Vascos.

Bal des autorités pendant l'Eusko Ikaskuntzaren I. Kongresua.

Oñati, 8-IX-1918.

(Argz. Leopoldo Ducloux. Fototeka Kutxa; EI-SEV)

26

Eusko Ikaskuntzaren I. Kongresuaren enblema.

Emblema del I Congreso de Estudios Vascos.

Emblème du 1er Congrès des Études basques.

Estornés Zubizarreta, Idoia. La Sociedad de Estudios Vascos. Aportación de Eusko Ikaskuntza a la cultura vasca (1918-1936). [Donostia]: Eusko Ikaskuntza, 1983.

Constitución y fines de la Sociedad [1928?]

27

Bilboko "Sociedad de Estudios Vascos" elkarteak Eusko Ikaskuntzarekin bat egin zuen, azken hori sortu zenean.

La Sociedad de Estudios Vascos de Bilbao se fusionó con Eusko Ikaskuntza al nacimiento de esta.

La « Sociedad de Estudios Vascos » de Bilbao a fusionné avec Eusko Ikaskuntza à la naissance de celle-ci.

Eusko Ikaskuntzaren bulego nagusiak, Gipuzkoako Diputazioko jauregian.

Oficinas centrales de Eusko Ikaskuntza en el palacio de la Diputación de Gipuzkoa.

Bureaux centraux d'Eusko Ikaskuntza dans le Palais de la Députation de Guipuzcoa.

28

Oñati 1918an, Eusko Ikaskuntzaren I. Kongresua egin zenean.

Oñati durante el I Congreso de Estudios Vascos en 1918.

Oñati pendant le 1er Congrès des Études basques en 1918.

29

"Asociación de Artistas Vascos" elkartearen bereizgarria; elkarte hori izan zen Bilboko Eusko Ikaskuntzaren ordezkartzaren egoitza.

Distintivo de la Asociación de Artistas Vascos, sede durante varios años de la delegación de Eusko Ikaskuntza en Bilbao.

Distinctif de l'«Asociación de Artistas Vascos», siège pendant plusieurs années de la délégation d'Eusko Ikaskuntza à Bilbao.

Euskalerrriaren Alde aldizkariak argitaratu zuen Gregorio Mujikak idatzitako Eusko Ikaskuntzaren I. Kongresuko kronika orokorra.

La revista *Euskalerrriaren-Alde* publicó la crónica general del I Congreso de Estudios Vascos escrita por Gregorio Mújica.

La revue *Euskalerrriaren-Alde* a publié la chronique générale du 1er Congrès des études basques écrite par Gregorio Mújica.

33

Agintariak katedralera bidean, Eusko Ikaskuntzaren II. Kongresuko Te Deum ospakizunera joaten.

Autoridades de camino hacia la catedral para asistir al Te Deum conmemorativo del II Congreso de Estudios Vascos.

Autorités en route pour la cathédrale pour assister au Te Deum commémoratif du 2ème Congrès des Études basques.

Pamplona, 25-VII-1920. Julián Elorza (presidente de la Diputación de Gipuzkoa), Lorenzo Oroz (presidente de la Diputación de Navarra), Alfonso XIII, Luis de Echevarría (presidente de la Diputación de Bizkaia), José Mª de Landa (alcalde de Pamplona), José Mª de Unda (presidente de la Diputación de Álava).

Kart.: Antonio de Guezalá.

Euskal Herriko mapa, Federico Montaner Caneten zuzendaritzapean egina (1922).

Mapa del País Vasco realizado bajo la dirección de Federico Montaner Canet (1922).

Carte du Pays basque réalisée sous la direction de Federico Montaner Canet (1922).

(Argz. mapa Javier Juanes)

34

Eusko Ikaskuntzaren II. Kongresuko biltzarkide-gidak (1920).

Guías del congresista del II Congreso de Estudios Vascos (1920).

Guide des congressistes du 2ème Congrès des Études basques (1920).

Kart. III Congreso: Ramiro Arrue.

35

Santimamiñe, Kortezubi, 1920. Enrique Eguren, Telesforo Aranzadi, José Miguel de Barandiaran. Lázaro, Tomás, Laurentzi.

(Argz. Jesús Larrea)

36

Metodologiari eta Goi Kulturari buruzko Ikastaroa, Eugeniusz Frankowski emana.

Curso de Metodología y Alta Cultura impartido por Eugeniusz Frankowski.

Cours de Méthodologie et Études culturelles approfondies dispensé par Eugeniusz Frankowski.

Eusko Ikaskuntzaren artxiboei buruzko lehen txostena, Carmelo Echegarayk 1919an prestatua.

El primer informe archivológico de Eusko Ikaskuntza, preparado en 1919 por Carmelo de Echegaray.

Le premier rapport archivologique d'Eusko Ikaskuntza, préparé en 1919 par Carmelo de Echegaray.

Nekazaritza eta Abeltzaintzako Arabako Astearen programa (1921).

Programa de la Semana Alavesa Agropecuaria (1921).

Programme de la Semaine Alavaise Agricole (1921).

Kart.: J. Marín.

Irritza. Toribio Alzagak itzulitako eta egokitutako Shakespeareren Macbeth (1926).

Irritza. Traducción y adaptación de *Macbeth* de Shakespeare por Toribio Alzaga (1926).

Irritza. Traduction et adaptation de *Macbeth* de Shakespeare par Toribio Alzaga (1926).

37

Eusko Ikaskuntzaren logoaren lehen zirriborroak.

Primeros bocetos para el emblema de Eusko Ikaskuntza.

Premiers croquis pour l'emblème d'Eusko Ikaskuntza.

38

Itsas Arrantzari buruzko Biltzarraren kartela, Joaquín Tellechea egina; eta Donostiako antzinako zigiluan oinarritutako logotipoa (1925).

Cartel de la Asamblea de Pesca Marítima Vasca, obra de Joaquín Tellechea, y logotipo basado en el antiguo sello de San Sebastián (1925).

Affiche de l'Assemblée de pêche maritime, œuvre de Joaquín Tellechea, et logotype inspiré de l'ancien timbre de Saint-Sébastien (1925).

Euskal Herriko Udalen Biltzarrerako akreditazioa (1919).

Acreditación para la Asamblea de Administración Municipal Vasca (1919).

Accréditation pour l'Assemblée municipale basque (1919).

39

Mutrikuko Arrantza Eskolako irakaslea eta ikasleak (20ko hamarkada).

Maestro y alumnos de la Escuela de Pesca de Mutriku (años 20).

Maître et élèves de l'École de Pêche de Mutriku (années 20).

(Argz. Indalecio Ojanguren)

40

Carmelo Echegarayren erretratua, Manuel Losadak 1927an egina.

Retrato de Carmelo de Echegaray realizado en 1927 por Manuel Losada.

Portrait de Carmelo de Echegaray réalisé en 1927 par Manuel Losada.

(Gipuzkoako Foru Aldundia / Diputación Foral de Gipuzkoa. Argz. Javier Juanes)

Julian Elorzari omenaldia egiteko sinadura-albumaren azala (1924).

Portada del álbum de firmas en homenaje a Julián Elorza (1924).

Couverture de l'album des signatures en hommage à Julián Elorza (1924).

[Txiki]

41

Eusko Folklorearen Laborategiak (logotipoa), Ikerketa Prehistorikoen Zentroak bezala, Gasteizko Arte eta Lanbide Eskolan zuen egoitza.

El Laboratorio de Eusko Folklore (logotipo), al igual que el Centro de Investigaciones Prehistóricas, tenían su sede en la Escuela de Artes y Oficios de Vitoria.

Le Laboratoire d'Eusko-Folklore (logotype), comme le Centre de Recherches Préhistoriques, avaient leur siège au sein de l'École des Arts et Métiers de Vitoria.

42

Kart.: Obdulio López Uralde

Ohorezko aureskua Eusko Ikaskuntzaren IV. Kongresua zela eta. Arabako Diputazioko presidentea Gasteizko alkatearen alabaren aurrean dantza egiten. Soka, Nafarroako eta Bizkaiko Diputazioetako presidentek.

Auresku de honor con motivo del IV Congreso de Estudios Vascos. El presidente de la Diputación de Álava baila ante la hija del alcalde de Vitoria. En la cuerda, los presidentes de las Diputaciones de Navarra y Bizkaia.

Auresku d'honneur à l'occasion du 4ème Congrès des Études basques. Le président de la Députation de l'Alava danse devant la fille du maire de Vitoria. Sur la corde, les présidents des Députations de Navarre et de Biscaye.

“Eusko Ikaskuntza’k emandakoa” legenda duen txistuetako bat; 1921etik aurrera egin ziren.

Uno de los txistus con la leyenda “Eusko Ikaskuntza’k emandakoa” producidos a partir de 1921.

L'un des txistus avec la légende « Eusko Ikaskuntza’k emandakoa » produits à partir de 1921.

43

1932ko Udako Ikastaroetako parte-hartzaileak, Iruñeko Comptos Ganberaren Museora egindako bisitan.

Los participantes en los Cursos de Verano de 1932 durante la visita al Museo de la Cámara de Comptos de Pamplona.

Les participants aux Cours d'été de 1932 pendant la visite du Musée de la Cour des Comptes de Pampelune.

(Argz. Gerardo Zaragüeta)

44

Euskeltzaleak, zertarako? Acción Popular Vasca. Su finalidad, su organización, su programa (1930). Sarrera: Leopoldo Zugaza. Zarautz: Asociación Ikeritz, [1999].

Euskal Liburuen Erakusketa Arabako Diputazioaren jauregian (1935).

Exposición de Libros Vascos en el palacio de la Diputación de Álava (1935).

Exposition des Livres basques au Palais de la Députation de l'Álava (1935).

(Argz. C. Yanguas. Gasteizko Udal Artxiboa / Archivo Municipal de Vitoria-Gasteiz)

45

Eusko Ikaskuntzaren V. Kongresuaren inaugurazioan (Bergara, 1930-VIII-31), Ignacio Baleztena Mª Dolores Monzonen aurrean dantza egiten, lau Diputazioetako presidentek bertan direla: Villafrancako markesa (Bizkaia), Ricardo Añibarro (Gipuzkoa), Sanz (Nafarroa) eta Abreu (Araba).

En la inauguración del V Congreso de Estudios Vascos (Bergara, 31-VIII-1930), Ignacio Baleztena baila ante Mª Dolores Monzón en presencia de los presidentes de las cuatro Diputaciones: marqués de Villafranca (Bizkaia), Ricardo Añibarro (Gipuzkoa), Sanz (Navarra) y Abreu (Alava).

À l'inauguration du 5ème Congrès des Études basques (Bergara, 31-VIII-1930), Ignacio Baleztena danse devant Mª Dolores Monzón en présence des présidents des quatre Députations : marquis de Villafranca (Biscaye), Ricardo Añibarro (Guipuzcoa), Sanz (Navarre) et Abreu (Alava).

Kart.: Eduardo Lagarde.

46

Arte Herrikoari buruzko Eusko Ikaskuntzaren Kongresuko akta-liburuko binetak. Viñetas del libro de actas del Congreso de Estudios Vascos dedicado al Arte Popular. Vignettes du livre d'actes du Congrès des Études Basques consacré à l'Art populaire.

47

Gasteizen 1924ko uztailean egitekoa zen (azkenean ez zen egin) Autonomiari buruzko Kongresuaren programa eta oinarriak.

Programa y bases para el Congreso de Autonomía previsto para el mes de julio de 1924 en Vitoria y que no llegó a celebrarse.

Programme et bases pour le Congrès d'autonomie prévu pour le mois de juillet 1924 à Vitoria et qui n'a jamais été mis en œuvre.

Euskal Estatuaren Estatutu Orokorra. Eusko Ikaskuntzaren aurreproiektua (1931).

Estatuto General del Estado Vasco: anteproyecto de Eusko Ikaskuntza (1931). Statut Général de l'État Basque : avant-projet d'Eusko Ikaskuntza (1931).

Kart.: Héctor Arcelus (1933). (Euskal Herriko Kartelak: Askatasunaren irudiak, cit.)

48

Autonomia Estatuturako proiektu bat prestatzeko eskatuz, Eusko Ikaskuntzara 1931n bidalitako telefonema ugarietako bat.

Uno de los muchos telefonemas remitidos a Eusko Ikaskuntza en 1931 solicitando la preparación de un proyecto de Estatuto de Autonomía.

L'un des nombreux téléphoèmes remis à l'Eusko Ikaskuntza en 1931 demandant la préparation d'un projet de Statut d'Autonomie.

Euskal Estatuaren aldeko udal-kanpainaren zigilua.

Sello de la campaña municipal pro Estatuto Vasco.

Timbre de la campagne municipale pro Statut basque.

49

Euskal Unibertsitatearen aldeko kanpaina zigilu-jaulkipen berezi baten bidez finantzatu zen (1932-1933).

La campaña pro Universidad Vasca se financió mediante una emisión especial de sellos (1932-1933).

La campagne pro Université basque a été financée à travers une émission spéciale de timbres (1932-1933).

50-51

Eusko Ikaskuntzak antolatutako Udako Ikastaroetako parte-hartzaileetako batzuk, Pedro Antequera Azpirik eta Jon "Txiki" Zabalok egindako erretratuetan.

Algunos de los participantes en los Cursos de Verano de Eusko Ikaskuntza retratados por Pedro Antequera Azpiri y Jon Zabalo Ballarin "Txiki".

Quelques participants aux Cours d'été de l'Eusko Ikaskuntza portraiturets par Pedro Antequera Azpiri et Jon Zabalo Ballarin dit « Txiki ».

52-53

Jon "Txiki" Zabalok egin zituen Eusko Ikaskuntzak argitaratutako eta banatutako eskola-liburuen eta silabarioen azalak.

Jon "Txiki" Zabalo realizó las portadas de los libros escolares y silabarios que Eusko Ikaskuntza publicó y distribuyó.

Jon « Txiki » Zabalo a réalisé les couvertures des livres scolaires et manuels que Eusko Ikaskuntza a publié et distribué.

(Argz. facistol: Javier Juanes)

54

Eusko Ikaskuntzako Batzorde Iraunkorreko kideak, 1932an.

Miembros de la Junta Permanente de Eusko Ikaskuntza en 1932.

Membres du Conseil Permanent d'Eusko Ikaskuntza en 1932.

Zutik: Aniceto Olano (P. Miguel de Alzo), Francisco de Basterretxea, José Miguel de Barandiaran, Claudio Armendáriz, Aita Donostia, Juan de Allende Salazar, Angel de Apraiz, (?), Manuel de Irujo, Pedro Garmendia. **Eserita:** Julio de Urquijo, Telesforo de Aranzadi, Julián Elorza, Michel Leremboure, Juan Zaragüeta, Severo Altube.

55

Donostiako euskal liburutegian erakusten ziren eguzki apaingarriak Rodrigo Mercado de Zuazola apezpikuaren ezkutu heraldikokoak ziren, eta Oñatiko Unibertsitatean zuten jatorria.

Los soles ornamentales que se exponían en el salón-biblioteca de San Sebastián, formaban parte del escudo heráldico del obispo Rodrigo Mercado de Zuazola y procedían de la Universidad de Oñati.

Les soleils ornementaux qui étaient exposés dans la salle de bibliothèque de Saint Sébastien faisaient partie du blason héraldique de l'évêque Rodrigo Mercado de Zuazola et venaient de l'Université d'Oñati.

59

Donostiako Ikasketa Zientifikoaren Zentroaren logoa eta eraikina.

Logo y edificio del Centro de Estudios Científicos en San Sebastián.

Logo et bâtiment du Centre d'Études Scientifiques de Saint-Sébastien.

61

Eusko Ikaskuntzaren VII. Kongresuko parte-hartzaileak (Biarritz, 1948).

Participantes en el VII Congreso de Estudios Vascos (Biarritz, 1948).

Participants au 7ème Congrès des Études basques (Biarritz, 1948).

1. Ernest Pezet, mgr. Clément Mathie, Anton Orbe, Alberto Onaindia, Doroteo Ziaurriz, Martín García Urteaga.

Mme. Ynchausti, Manuel de Ynchausti, Jesús de Galindez.

Mgr. Larrouyet.

(Manuel de Ynchausti, Ustaritz; EI-SEV)

2. Banderole de bienvenue sur l'Avenue d'Anglet par laquelle on arrivait au Lycée de Biarritz, siège du Congrès.

(Peru Ajuria, Bilbao; EI-SEV)

3. Mgr. Larrouyet, Aldasoro, Belausteguigoitia, Doroteo Ziaurriz, Manuel de Ynchausti, Ernest Pezet, Jesús de Galindez, mme. Pezet, José Antonio Aguirre.

(Manuel de Ynchausti, Ustaritz; EI-SEV)

62

Euskal Ikasketen Institutu Amerikarrak Eusko Ikaskuntza hartu zuen erreferentziatzat, eta horrela adierazten zuten haren enblema.

El Instituto Americano de Estudios Vascos tenía a Eusko Ikaskuntza como referencia, y así se expresaba en su emblema.

Euskal Ikasketen Institutu Amerikarra avait Eusko Ikaskuntza comme référence, et s'exprimait ainsi sur son emblème.

63

El genio de Nabarra, Buenos Airesko Ekinek argitaratutako lehen liburua.

El genio de Nabarra, primer libro editado por Ekin de Buenos Aires.

El genio de Nabarra, premier livre édité par Ekin de Buenos Aires.

(Fundación Sancho el Sabio Fundazioa)

Liburuaren egilea, Arturo Campión, Javier Cigaren erretratuan; Eusko Ikaskuntzako ohorezko presidentea izan zen 1918tik 1936ra.

Su autor, Arturo Campión, presidente de Honor de Eusko Ikaskuntza entre 1918 y 1936, retratado por Javier Ciga.

Son auteur, Arturo Campión, président d'honneur d'Eusko Ikaskuntza entre 1918 et 1936, portraituré par Javier Ciga.

(Nafarroako Museoa / Museo de Navarra; EI-SEV)

64

Kart.: José Mª Zabala (1970). (Euskal Herriko Kartelak: Askatasunaren irudiak, cit.)

(Argz. Javier Juanes)

65

Auñamendi eta Itxaropena argitaletxeek Durangoko Euskal Liburu eta Disko Azokaren lehen edizioan (1965) parte hartu zuten. Garai hartako argitalpen batzuek Eusko Ikaskuntzari buruzko motiboak zituzten.

Las editoriales Auñamendi e Itxaropena participaron en la primera edición de la Feria del Libro y del Disco Vasco de Durango en 1965. Algunas de las publicaciones de aquel momento llevaban motivos alusivos a Eusko Ikaskuntza.

Les éditions Auñamendi e Itxaropena participèrent à la première édition du Salon du Livre et du Disque basque de Durango en 1965. Certaines des publications de cette époque faisaient allusion à Eusko Ikaskuntza.

(Itxaropena; Gerediega)

66

Antzerki independentea eta Euskal Kanta Berria, 1960ko eta 1970eko hamarkadetan hedatzen ari ziren adierazpen kulturalak eta aldarrikatzaileak.

Teatro independiente y Nueva Canción Vasca, expresiones culturales y reivindicativas en expansión en las décadas de 1960 y 1970.

Théâtre indépendant et Nouvelle Chanson Basque, expressions culturelles et revendicatives en expansion au cours des décennies 1960 et 1970.

1: *Tomás Hernández Mendizábal*. (Tomás Hernández Mendizábal diseinugile grafikoa = diseñador gráfico. *Donostia: Diputación Foral de Gipuzkoa, 2003*)

2: *José Luis Zumeta* (Euskal Herriko Kartelak: Askatasunaren irudiak, *cit.*)

Manuel Ynchausti VII. Kongresuan.

Manuel de Ynchausti durante el VII Congreso.

Manuel de Ynchausti pendant le 7ème Congrès.

(*Peru Ajuria, Bilbao; EI-SEV*)

67

Biarritzeko Lizeoa, Eusko Ikaskuntzaren VII. Kongresuaren egoitza (1948).

Liceo de Biarritz, sede del VII Congreso de Estudios Vascos (1948).

Lycée de Biarritz, siège du 8ème Congrès des Études basques (1948).

(*Peru Ajuria, Bilbao; EI-SEV*)

71

Berrezarpenerako Batzar Nagusia, 1978an.

Asamblea General de reinstauración en 1978.

Assemblée générale de la réinstauración en 1978.

Oñati, 1978-IX-17. Agustín Zumalabe, José Miguel de Barandiaran, José Mª Aguirrebalzategui.

72

Kart.: Eduardo Chillida.

Batzar Nagusian, beste espezialista batzuekin batera, Julio Caro Baroja etnografo eta historialariak parte hartu zuen.

En la Asamblea intervino, junto a otros especialistas, el etnohistoriador Julio Caro Baroja.

Dans l'Assemblée Générale est intervenu avec d'autres spécialistes, l'ethnohistorien Julio Caro Baroja.

(*Argz. José Mª Zabala*)

73

1978tik aurrerako Eusko Ikaskuntzaren jarraipena ziurtatu zuten 1936ko Batzar Iraunkorreko zazpi kideak.

Los siete miembros de la Junta Permanente de 1936 que aseguraron la continuidad de la Sociedad a partir de 1978.

Les sept membres du Conseil Permanent de 1936 qui assurèrent la continuité de la Société à partir de 1978.

74-75

Eusko Ikaskuntzaren logotipoak 1918tik 2018ra.

Logotipos de Eusko Ikaskuntza entre 1918 y 2018.

Logotypes d'Eusko Ikaskuntza entre 1918 et 2018.

76

1980an, Hondarribian ireki zuen Euskal Herriko Historia Kontenporaneoko Dokumentazio Zentroa.

En 1980, abrió en Hondarribia el Centro de Documentación de Historia Contemporánea.

En 1980, le Centre de documentation d'histoire contemporaine ouvre ses portes à Hondarribia.

(*Argz. Arantza Cuesta*)

Kart.: Estudio digal

77

Bizkaiko noblezia (XV. mende amaierako dokumentua).

La nobleza vizcaína (documento de finales del siglo XV).

La noblesse biscayenne (document de la fin du XVème siècle).

(*Archivo General de Simancas, Cámara de Castilla. Cédulas. 9, 12.3.; Rosa Ayerbe*)

78

Kart.: Xabier Morrás

1987ko Kongresuan, Iruñeko Ziuadela hiru gairi buruzko erakusketa egin zen: artxiboai, liburutegiei eta museoai buruzkoa.

Durante el Congreso de 1987, la Ciudadela de Pamplona albergó una triple exposición sobre archivos, bibliotecas y museos.

Pendant le Congrès de 1987, la Citadelle de Pampelune a abrité une triple exposition sur des archives, des bibliothèques et des musées.

80

Eusko Ikaskuntzaren saririk zaharrena bereizten duen Remigio Mendibururen eskultura; lehen edizioak Manuel Lekuona saritu zuen, eta izen hori du orain sariak.

Eskultura de Remigio Mendiburu que acredita el premio decano de Eusko Ikaskuntza, cuya primera edición reconoció a quien le da nombre: Manuel Lekuona.

Sculpture de Remigio Mendiburu qui accrédite le doyen des prix d'Eusko Ikaskuntza, dont la première édition a récompensé celui qui lui a donné son nom : Manuel Lekuona.

81

"Sara'ko ilarria": José Miguel de Barandiaranek bere tumulurako diseinatutako estela.

"Sara'ko ilarria": estela diseñada por José Miguel de Barandiaran para su túmulo.

« Sara'ko ilarria » : stèle conçue par José Miguel de Barandiaran pour sa tombe.

(*Fundación Barandiaran Fundazioa*)

Kart.: Andrés Nagel.

82

Sailen ordezkariekin egindako zuzendaritzaren bilera (1993).

Reunión directiva con representantes de las secciones (1993).

Réunion directive avec des représentants des sections (1993).

Germán Yanke, Mirentxu Goñi, Coro Cillán-Apalategui, Joxemartin Apalategui, Gregorio Monreal, Joseba Agirreazkuenaga, Olatz Zumalabe, Alvaro Arrizabalaga, Laura Aisensón, Jon Bagüés, Lola Valverde.

83

Eusko Ikaskuntzaren sorreraren 75. urteurrena zela-eta egindako ekitaldi akademikoa.

Acto académico por el 75 aniversario de la fundación de Eusko Ikaskuntza.

Acte académique pour le 75ème anniversaire de la fondation d'Eusko Ikaskuntza.

Oñati, 1993-IX-17. Alberto Pradera eta Eli Galdos (Bizkaiko eta Gipuzkoako diputatu nagusiak, hurrenez hurren); Juan Cruz Alli eta José Antonio Ardanza (Nafarroako eta Euskadiko lehendakariak); Gregorio Monreal (Eusko Ikaskuntzako lehendakaria); Alberto Ansola (Arabako diputatu nagusia); eta Fernando Sebastián (Iruñeko artzapezpikua).

(*Argz. Edurne Koch, Egunkaria*)

84

Kart.: Néstor Basterretxea

(*Erakusketa argz.: Arantza Cuesta*)

85

"Zientzia, teknologia eta gizarte-aldaketa" erakusketa (1995).

Exposición "Ciencia, Tecnología y Cambio Social" (1995).

Exposition « Science, technologie et changement social » (1995).

Kart.: Iñaki Iturbe.

86

Oñatiko Unibertsitatearen Eusko Ikaskuntzen Programa W. von Humboldt-i buruzko nazioarteko ikastaro batekin hasi zen (1995).

El Programa de Estudios Vascos Oñatiko Unibertsitatea se abrió con un curso internacional sobre W. von Humboldt (1995).

Le programme des Études basques Oñatiko Unibertsitatea s'est ouvert avec un cours international sur W. von Humboldt (1995).

87

Basque Studies Program programari egindako omenaldia, haren 25. urteurrenean.

Homenaje al Basque Studies Program con motivo de su 25 aniversario.

Hommage au Basque Studies Program à l'occasion de son 25ème anniversaire.

Donostia, 1992. William A. Douglass, Gregorio Monreal.

88

Eusko Ikaskuntzak antolatutako bisita kulturala.

Visita cultural organizada por Eusko Ikaskuntza.

Visite culturelle organisée par Eusko Ikaskuntza.

Atapuerca, 1999.

(*Argz. Arantza Cuesta*)

89

Antoine d'Abbadie Nazioarteko Kongresua, 1897-1997 (aktak, 1997).

Congreso Internacional Antoine d'Abbadie, 1897-1997 (actas, 1997).

Congrès international Antoine d'Abbadie, 1897-1997 (actes, 1997).

Kart.: Estudio digal

90

Auñamendi Entziklopediaren digitalizazio-proiektuaren lehen erakuspena.
Primera demostración del proyecto de digitalización de la Enciclopedia Auñamendi.

Première démonstration du projet de numérisation de l'Encyclopédie Auñamendi.

Donostia, 1997. Zutik: Joseba Agirreazkuenaga, Mikel Aranburu, Jean Fagoaga, Juan José Goiriena de Gandarias, Idoia Estornés. Eserita: Lola Valverde, Bernardo Estornés, Paco Díaz de Ceberio.

(Argz. Arantza Cuesta)

91

XV. Kongresuko ondorioen bilera (2001).

Sesión de conclusiones del XV Congreso (2001).

Séance de conclusions du 15ème Congrès (2001).

Alfredo García Ramos, Montserrat Fornells, Joserra Gartzia, Xabier Alkorta, Koldo Unzeta, Jesús Altuna, José Manuel Castells.

(Argz. Juanxo Egaña)

Kart.: Erramun Landa.

92

Prix Eusko Ikaskuntza-Ville de Baiona Saria, 2006. Debout: Zoe Bray. Assis: Eguzki Urteaga (vice-président d'Eusko Ikaskuntza Iparralde), Jean-Claude Larronde (président), Jean Grenet (député-maire de Baiona) et Bernard Massé (adjoint à la Culture).

(Argz. Maite Ithurbide)

Web Auñamendi Eusko Entziklopedia-Fondo Bernardo Estornés Lasa Funtza.

(Angel Illarramendi: argz. Charo San Sebastián Agirre)

93

Hitzarmena zuten udalen ordezkarien bilera Oñatin (2004).

Reunión en Oñati de representantes de ayuntamientos con convenio (2004).

Réunion à Oñati de représentants de municipalités avec convention de collaboration (2004).

(Argz. Arantza Cuesta)

95

XVI. Kongresua prestatzeko egindako BAI programaren bilera.

Reunión del programa BAI preparativo al XVI Congreso.

Réunion du programme BAI préparatif du 16ème Congrès.

(Argz. Itsaso Olaizola)

Kart.: Estudio Lanzagorta.

96

Eusko Ikaskuntza-Laboral Kutxa Sariaren banaketa, hamargarren edizioan.

Entrega del Premio Eusko Ikaskuntza-Laboral Kutxa en su décima edición.

Remise du Prix Eusko Ikaskuntza-Laboral Kutxa lors de sa dixième édition.

Chillida Leku, Hernani, 2004-IX-8. Juan José Ibarretxe (Eusko Jaurlaritzako lehendakaria), Salvador Ordoñez (Unibertsitate eta Ikerketa estatu-idazkaria), Miren Azkarate (Eusko Jaurlaritzako Kultura sailburua), Luis Campoy (Nafarroako Gobernu Hezkuntza sailburua), Joxe Joan González de Txabarri (Gipuzkoako diputatu nagusia) eta Laboral Kutxako eta Eusko Ikaskuntzako presidente Juan Mari Otaegi eta Xabier Retegui, hurrenez hurren, saridunekin eta haien ordezkariekin, 1995etik 2004ra bitartean.

(Argz. Arantza Cuesta)

97

EuskoSarek online eta offline jarduerak sustatu zituen, munduan barrena sakabanatutako euskal komunitatea biltzeko.

EuskoSare promovió actividades online y offline para concitar a la comunidad vasca dispersa por el mundo.

EuskoSare a encouragé des activités en ligne et hors ligne pour réunir la communauté basque dispersée dans le monde.

Benito Lertxundi

98

Euskal Nortasuna eta Kultura XXI. mendearen hasieran

Identidad y Cultura Vascas a comienzos del siglo XXI

Identité et Culture Basques au début du XXIème siècle.

Donostia, 2007. Igor Ahedo (Eusko Ikaskuntza), Xabier Retegui (Eusko Ikaskuntza), Erramun Bachoc (Euskal Kultur Erakundea), Iñaki Martínez de Luna (Eusko Jaurlaritz / Gobierno Vasco).

(Argz. Jaione Irureta)

99

Jakiunde – Zientzia, Arte eta Letren Akademiaren batzar eratzalea (2007).

Sesión constitutiva de Jakiunde – Academia de las Ciencias, las Artes y las Letras (2007).

Séance constitutive de Jakiunde – Académie des Sciences, des Arts et des Lettres (2007).

(Argz. J.M. Pemán)

100

Eusko Ikaskuntzaren argitalpenen funtza helbide honetan dago:
<http://www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/argitalpenak>.

En www.eusko-ikaskuntza.eus/es/publicaciones se encuentra el fondo de publicaciones de Eusko Ikaskuntza.

Sur <http://www.eusko-ikaskuntza.eus/fr/publications> se trouvent les publications d'Eusko Ikaskuntza.

101

Eusko Ikaskuntzaren XVII. Kongresuaren inaugurazio-ekitaldia.

Sesión inaugural del XVII Congreso de Estudios Vascos.

Séance inaugurale du 17ème Congrès des Études basques.

Gasteiz, 2009-XI-18. Blanca Urgell (Eusko Jaurlaritzako Kultura sailburua), José Mª Muñoz (Eusko Ikaskuntzako lehendakaria), Xabier Agirre (Arabako diputatu nagusia) eta Teresa del Valle (Kongresuko lehendakaria).

(Argz. Lino González Rico)

Kart.: Mattin Osinalde

102

Gobernantza Demokratikoaren Arloko Gizarte Foroa (2017).

Foro social del área de Gobernanza Democrática (2017).

Forum social du groupe de réflexion sur la Gouvernance démocratique (2017).

(Argz. Arantza Cuesta)

103

Gizarteari, kulturari, zientziari eta teknologiari buruzko azterketa, gogoeta eta eztabaidea egiteko bi espazio: Urteko Galdera eta Solasaldiak.

Dos espacios para el análisis, la reflexión y el debate sobre sociedad, cultura, ciencia y tecnología: *Urteko Galdera* y *Solasaldiak*.

Deux programmes pour l'analyse, la réflexion et le débat sur la société, la culture, les sciences et la technologie : *Urteko Galdera* et *Solasaldiak*.

104

Nevadako (Reno) Unibertsitateko Center for Basque Studieseko zuzendariari ENE Saria ematen.

Entrega del ENE Saria al director del Center for Basque Studies de la Universidad de Nevada, Reno.

Remise de l'ENE Saria au directeur du Center for Basque Studies de l'Université de Nevada, Reno.

Donostia, 2017. Iñaki Dorronsoro, Xabier Irujo.

(Argz. Miren Etxabe)

ENE Sariaren disenua: Nestor Basterretxea.

105

Kart.: Angel Blanco Egoskozabal

106

Eusko Ikaskuntza sortu zuten erakundeen Adierazpen instituzionala, entitatearen lehen mendeurrenean.

Declaración institucional de las entidades fundadoras de Eusko Ikaskuntza con motivo de su centenario.

Déclaration des institutions fondatrices d'Eusko Ikaskuntza à l'occasion de son centenaire.

Bilbo, 2018-III-14. Ana Olló (Nafarroako Gobernuo Herritarrekiko eta Erakundeekiko Harremanen sailburua), Ramiro González (Arabako diputatu nagusia), Iñaki Dorronsoro (Eusko Ikaskuntzako lehendakaria), Unai Rementeria eta Markel Olano (Bizkaiko eta Gipuzkoako diputatu nagusiak, hurrenez hurren), eta Xabier Alkorta (XVIII. Kongresuaren eta Mendeurreneko ekitaldien batzorde antolatzailearen lehendakaria).

(Argz. David de Haro)

123

(Argzk. Javier Juanes, Arantza Cuesta)

662

Colofón a partir del realizado para la edición de las actas del V Congreso de Estudios Vascos (1930).